

Nr 26.

Av herr **Ekman, Karl Johan**, om vidtagande av vissa åtgärder till vinnande av större planmässighet och enhetlighet vid statsregleringsarbetet och därmed sammanhängande ärendens behandling.

Uti en inom andra kammaren väckt motion, nr 1, har herr friherre Palmstierna hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa en utredning angående på vad sätt större planmässighet och enhetlighet måtte förlänas åt statsregleringsarbetet och därmed sammanhängande ärendens behandling samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning må föranleda.

Det torde icke kunna förnekas, att sättet för statsregleringens uppgörande och ordningen för fattande av beslut i därmed sammanhängande ärenden lämnar åtskilligt övrigt att önska. Särskilt torde svårigheter kunna uppstå därigenom, att förslag från enskilda motionärer om kanske mycket betydande statsutgifter upptagas och behandlas, innan ännu klarhet vunnits rörande riksdagens ställning till de av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen äskade anslagen i deras helhet. Statsverkspropositionen måste nämligen förutsättas vara uttrycket för en enhetlig och genomförd finansplan med anlitande av de tillgångar, som stå till buds, och med största möjliga hänsyn till skattetryckets begränsning. Denna plan bör givetvis icke utan synnerliga skäl från riksdagens sida rubbas eller sönderbrytas genom inskjutande av för densamma helt och hållet främmande utgiftsposter, som måhända taga betydande tillgångar i anspråk. I varje fall borde icke en sådan åtgärd ske, innan klar insikt vunnits i vad mån

regeringens budgetsförslag av riksdagen gillas. Först därefter borde komma i betraktande, huruvida anslag till nya ändamål kunna medgivas antingen med anlitande av medel, som kunna påräknas i följd därav att något av regeringen äskat belopp icke av riksdagen beviljats, eller, om den från riksdagshåll föreslagna utgiften utan avseende härå befinnes oundgängligen nödig, med anlitande av lån eller ökade skatter.

Friherre Palmstierna har, för vinnande av en klar överblick över och en mera enhetlig behandling av hithörande ärenden, framfört tanken på bland annat, *dels* att förslag, vilka nämnvärt inverka på statsregleringen, skulle kunna efter sin förberedande utredning bliva föremål för allenast provisoriska beslut i kamrarna, under det att de definitiva besluten skulle fattas först i samband med riksstatens fastställande, och *dels* att en fastare samverkan mellan regeringen och riksdagen borde anordnas däri genom, att regeringen skulle äga rätt att låta sig representera inför utskotten och där delgiva sin uppfattning och meddela upplysningar.

Bägge de sålunda föreslagna anordningarna stå emellertid, enligt min uppfattning, så fjärran från andan i vårt gällande statsskick, att de icke gärna kunna tänkas komma till utförande. Däremot skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke arbetet inom riksdagen borde kunna ordnas på sådant sätt, att statsverkspropositionens anslagsyrkanden och därmed omedelbart sammanhängande motioner i första rummet bereddes en fullständig, visserligen successivt fortskridande men dock enhetlig och sammanhängande behandling, och att först därefter utskotten och kamrarna till slutlig behandling företoge enskilda motionärers förslag om nya eller ökade skatter eller om utgifter, som icke hänförde sig till något visst i statsverkspropositionen upptaget anslagsyrkande, så framt icke särskilda förhållanden undantagsvis påkallade en tidigare behandling.

För ytterligare underlättande av den nödvändiga översikten över de enskilda förslagens ställning till regeringens finansplan och riksdagens behandling av densamma skulle kunna tänkas, att dylika på enskilt initiativ väckta anslagsfrågor skulle, sedan de behandlats inom vederbörande utskott, kunna hänskjutas till sammansatt stats-, respektive jordbruks- eller banko-, samt bevillningsutskott för yttrande däröver i budgetshänseende, vilket yttrande borde åtfölja vederbörande utskotts betänkande till kamrarna.

Med anledning härav får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida icke, till vinnande av större planmässighet och enhetlighet vid statsregleringsarbetet och därmed sammanhängande ärendens behandling, må kunna i grundlagsenlig ordning stadgas, att enskilda motionärers framställningar om nya eller ökade skatter eller om utgifter, som icke hänföra sig till något visst i statsverkspropositionen upptaget anslagsäskande, skola, där ej särskilda förhållanden påkalla undantag, i vederbörande utskott till slutlig behandling företagas samt i riksdagens kamrar föredragas först efter det de i statsverkspropositionen gjorda anslagsäskanden samt därmed omedelbart sammanhängande motioner slutligen prövats, ävensom för riksdagen framlägga de förslag vartill denna utredning må föranleda.

Stockholm den 25 januari 1915.

K. J. Ekman,
Jönköping.
